Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100415

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-06-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мячкова Тетяна Олександрівна
2. Miachkova Tatiana Oleksandrivna

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 023

Назва наукової спеціальності: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-06-2023

Спеціальність за освітою: Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

Місце роботи здобувача: Національна академія мистецтв України

Код за ЄДРПОУ: 21661316

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 20, м. Київ, 01054, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Кабінет Міністрів України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.103.008

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, м. Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, м. Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, м. Київ, 04053, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 18.31, 18.07.23, 18.07.23.05, 18.07.31, 18.07.43

Тема дисертації:

1. Творчий спадок українського художника І. Дряпаченка (1881-1936): стилістичні та тематичні пошуки

2. Creative legacy of the Ukrainian artist I. Driapachenko (1881–1936): his stylistic and thematic endeavours

Реферат/анотація:

1. Дисертація є першим комплексним дослідженням, присвяченим життю й творчості видатного українського художника кінця XIX – першої третини XX ст. І. Дряпаченка. Досліджується мистецька спадщина І. Дряпаченка (1881–1936), зокрема його живописні й графічні твори різної стилістичної, тематичної та жанрової спрямованості. Наукова новизна полягає в уточненні біографічних даних про І. Дряпаченка, детальному дослідженні особливостей живописного почерку художника, на основі якого здійснено візуальну експертизу творів з уточненням їхнього авторства. Введено в науковий обіг понад тридцять робіт митця та атрибутовано тринадцять живописних полотен. На основі проведених досліджень створено каталог-резоне. Творчість майстра припала на складні часи в історії не тільки України, а й країн Західної Європи. На зламі століть відбувалися кардинальні геополітичні, соціокультурні, мистецькі зміни, які разом зі змінами в художньому світосприйнятті самого І. Дряпаченка обумовили запропоновану періодизацію його творчості. Перший період (1894–1911) характеризувався становленням і розквітом майстерності молодого художника під час навчання в Київській рисувальній школі, МУЖСЗ, ВХУ при ІАМ у Петербурзі. Учителями І. Дряпаченка були М. Мурашко, М. Пимоненко, І. Рєпін, В. Савинський, В. Сєров та П. Чистяков. Другий період (1912–1915) характеризувався вдосконаленням професійної майстерності та використанням новітніх художніх прийомів, засвоєних під час поїздок до Італії, Франції, Іспанії, Німеччини. В той самий час художник почав працювати на пленерах. На третій період (1916–1917) припадає творча діяльність І. Дряпаченка у воєнно-художньому загоні. Служба в якому вимагала від нього певних особистісних якостей у процесі вирішення творчих завдань. У цей час художник переважно працював у графіці. Четвертий період (1918–1936) позначився зверненням І. Дряпаченка до народної тематики. Він почав активно займатися педагогічною діяльністю. Спираючись на емпіричні й теоретичні методи досліджень, комплексний мистецтвознавчий підхід, досліджено структурно-образні та художньо-стильові особливості творів майстра. Виявлено елементи імпресіонізму в пейзажних роботах І. Дряпаченка. Підкреслено наявність у творах портретного жанру синтезу стилів, зокрема поєднання реалістичних традицій і модерна. У контексті перебування іноземних та українських митців на Першій світовій війні проаналізовано живописні та графічні роботи І. Дряпаченка воєнної тематики. Під час досліджень техніки живопису на прикладі творів портретного жанру виявлено особливості живописного почерку І. Дряпаченка, визначено зміни у підпису та датуванні ним картин протягом тридцяти років. Це допомогло здійснити візуальну експертизу портретів, які приписують І. Дряпаченку. Складений каталог-резоне є доказом того масштабу втрат, якого зазнала мистецька спадщина майстра під час Другої світової війни. Оскільки місцезнаходження значної кількості творів нині невідоме, каталог сприяв проведенню атрибуційної роботи. Зазначено, що митець залишив значний доробок як в олійному живописі, так і в графіці. Працював у батальному, портретному, пейзажному, побутовому жанрах, звертався до міфологічних сюжетів. І. Дряпаченко створював домашні ікони та ікони для оздоблення церков. З огляду на широту тематичних уподобань майстра, різноманітних стилістичних і жанрових звернень окреслено значення творчості І. Дряпаченка для історії вітчизняного образотворчого мистецтва. З'ясовано джерела потрапляння в мистецтвознавчу літературу помилкових даних про І. Дряпаченка. Зазначено, що в радянські часи його ім'я було забуто. Тільки в другій половині XX ст. завдяки людям, які знали І. Дряпаченка особисто (художники Ф. Богородський та А. Терещенко, письменники О. Гончар, Д. Косарик, О. Юренко тощо), перші згадки про митця з'явилися в пресі та книгах. Особистий внесок дисертантки полягає у систематизації біографічних даних про І. Дряпаченка, виявленні стилістичних, тематичних, технічних ознак його малярства, атрибуції низки творів художника, візуальній експертизі робіт, розробленні каталогу-резоне, що налічує триста сорок дев'ять безсумнівних творів майстра. Задля окреслення значення педагогічної діяльності І. Дряпаченка, виявлення впливу на формування творчих особистостей його учнів уперше систематизовано біографічні дані та досліджено роботи художників М. Горенка, І. Іщенка, А. Терещенка. Практичне значення результатів дослідження полягає в уточненні та систематизації даних про життєвий й творчий шлях І. Дряпаченка, атрибуції та введенні до наукового обігу раніше невідомих творів. Матеріали дисертації можна використовувати в теоретичних узагальнених працях з історії українського мистецтва, у музейній та науковій роботі, у створенні навчальних програм і посібників із курсів теорії та історії образотворчого мистецтва, для атрибуції творів І. Дряпаченка. Опрацьований матеріал дослідження може

допомогти під час порушення питання повернення до України культурних цінностей, незаконно вивезених під час Другої світової війни.

2. This dissertation is the first comprehensive research dedicated to the life and creative activity of the outstanding Ukrainian artist of the late 19th – first third of the 20th century I. Driapachenko. It is the research of the artistic legacy of I. Driapachenko (1881–1936), in particular the overview of his paintings and graphic works of various stylistic, thematic and genre areas. Scientific novelty of this work lies in the clarification of biographical data regarding I. Driapachenko, a detailed study of the specific features of the artist's style, on the basis of which a visual examination of his works has been carried out with identification of their authorship. Over thirty artist's paintings have been introduced into scientific field, with thirteen paintings attributed. Based on the conducted research, a catalogue raisonné of the artist's paintings has been developed. The master's creative activity fell on hard times, both for Ukraine, and western European countries. At the turn of the century, there were crucial geopolitical, socio-cultural, and art-related changes taking place, which, along with transformations in the artistic worldview of I. Driapachenko, resulted in the proposed periodization of his artistic activity. The first period (1894–1911) was about the development and heyday of the young artist's skills when studying at the Kyiv Drawing School, the MSPSA, and the Higher Art School at the IAA in St. Petersburg. M. Murashko, M. Pymonenko, I. Repin, V. Savinsky, V. Serov and P. Chystiakov were Driapachenko's teachers. The second period (1912–1915) was about the upgrade of professional skills and the application of the latest artistic techniques learned during study in Italy, France, Spain, and Germany. At the same time, the artist was engaged in plein air painting. The third period (1916–1917) accounted for the creative activity of I. Driapachenko in the Military Art Detachment. It was the service that required certain personal qualities from the artist in the process of meeting creative challenges. At that time, the artist was mostly engaged in graphic works. The fourth period (1918–1936) stood out for I. Driapachenko's addressing folk topics. Also, the artist was actively engaged in teaching activities. Based on empirical and theoretical research methods, a comprehensive art history approach, structural, figurative, artistic and stylistic features of the master's works have been studied. Specific features inherent in Impressionism have been revealed in the landscapes made by I. Driapachenko. The presence of a synthesis of styles in the paintings of the portrait genre, in particular a combination of realistic traditions and Art Nouveau, have been highlighted. In the context of involving foreign and Ukrainian artists in the World War I, I. Driapachenko's war-themed paintings and graphic works have been analyzed. During the research of painting techniques on the example of works related to the portrait genre, the specific features of I. Driapachenko's artistic style have been revealed, as well as changes in his signature and dating of paintings within thirty years. This made possible to carry out a visual examination of the portraits attributed to I. Driapachenko, and to identify forgery. The catalogue raisonné shows the scale of losses in the master's artistic legacy during the World War II. Taking into account the vast scope of thematic preferences of the artist, various stylistic methods and genre topics, the significance of I. Driapachenko's creative activity for the history of the Ukrainian fine art. Personal contribution of the dissertator consists in organizing biographical data related to I. Driapachenko, defining stylistic, thematic, and technical features of his painting, attributing a number of artist's works, visual expertise of his paintings, and compiling a catalogue raisonné that includes three hundred and forty-nine authentic master's works. To outline the significance of I. Driapachenko's pedagogical activity, define his influence on the development of creative identities of his students, biographical data have been systematized, and the works of artists M. Horenko, I. Ishchenko, A. Tereshchenko have been investigated for the first time. Practical significance of the research findings lies in clarifying and organizing data related to the life and creative activity of I. Driapachenko, attributing and introducing previously undiscovered paintings of the artist into scientific field. The content of the dissertation can be used in theoretical generalized works related to the history of Ukrainian fine art, in museum and scientific papers, in the development of educational programs and textbooks related to the theory and history of fine art, for attribution of I. Driapachenko's artistic works. Content of this research may be helpful in raising the issue of recovering Ukrainian cultural treasures illegally exported during World War II.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Белічко Наталія Юріївна
2. Belichko Nataliya Juriyivna

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Міщенко Ірина Іванівна
2. Mishchenko Iryna Ivanivna

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Голубець Орест Михайлович

2. Holubets Orest Mykhaylovych

Кваліфікація: д.мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Роготченко Олексій Олексійович

2. Rogotchenko Oleksiy Oleksiyovych

Кваліфікація: д. мист., 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Майстренко-Вакуленко Юлія Вячеславівна

2. Maystrenko-Vakulenko Yuliya Vyacheslavivna

Кваліфікація: к. мист., 17.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Селівачов Михайло Романович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Селівачов Михайло Романович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності Юрченко Т.А.